

Selv fuglene er mærket af døgnrytmelyset. De kvidrer ikke så meget om aftenen.

- Lyset ændrer sig glidende, det eneste der registrerer ændringerne er hjerne- og hormonproduktionen, fortæller Claus Søgaard fra Lightcare.

- Lige nu er der ved at blive opført 120 boliger plejeboliger i Silkeborg Kommune med fulddynamisk døgnrytmelys, fortæller Claus Søgaard, som her står ved indgangen, hvor der nu er aftenlys.

Lys er blevet døgnets usynlige

Stor begejstring for døgnrytmelys på afsnit på Ceres Centret for svært demente

Tekst: Mette Graugaard
mhp@hsfo.dk

Foto: Morten Pape
mhp@hsfo.dk

HORSENS - Hold da op, så meget lys I har.

Sådan har det lydt fra flere kolleger på Ceres Centret, når de er kommet ind på afdelingen for 16 svært demente beboere.

- Men det er jo bare dags-

lys, har svaret lydt fra Jane Troense, sosu-assistent.

Men sikke en forvandling. Gangen på afdelingen, der har været så uberørt af dagslys, at grønne planter ikke kunne leve der, har siden sommerferien i dagtimerne været badet i lys, der er sammensat i styrke og farve efter tid på døgnet.

Og det har været til gavn og glæde for beboere og ansatte, lyder den foreløbige konklusion om projektet, som ildsjælen Jane Troense gik ind i, efter hun havde læst en artikel i Horsens Folkeblad om det lokale firma, Luminex, som lavede lys "der gør folk raske".

Det fik hende til at spørre øjnene op og gav næring til drømmen om at "gøre vores lille demensenhed til et rarere sted at bo og arbejde". Så hun tog kontakt til den

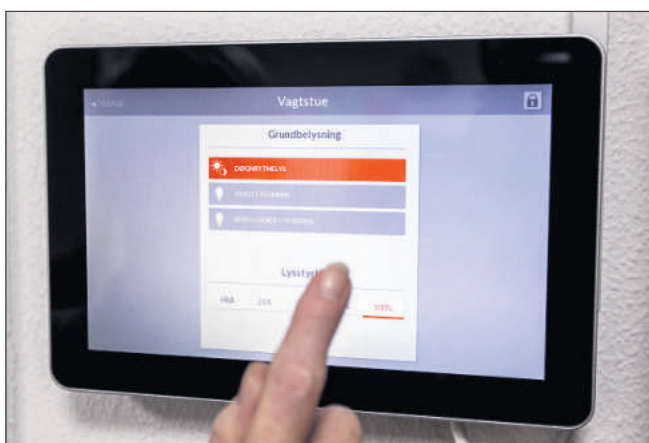
lokale lysmager, Claus Søgaard, direktør i Lightcare.

Enden blev et velbeskrevet projekt med at få installeret fulddynamisk døgnrytmelys på afdelingen, og Inge og Asker Larsens Fond til Almennyttige Formål så lyset i ideen og tøvede ikke med at donere tæt på 1,1 mio. kr. til at finansiere hele projektet.

Lyset kan berolige

Og så gik arbejdet i gang. Oveni blev der koblet en forsker på arbejdet, som snart udkommer med en afhandling, der fortæller om lysets indflydelse på beboere og ansatte.

De foreløbige resultater fortæller bl.a. om beboere, der sover mere sammenhængende om natten og derfor har mere overskud til hverdagen.

På en tablet kan man med få tryk justere lyset i et bestemt område eller bolig. Det beroligende lys kan hjælpe en urolig beboer til at finde ro.

Et andet stort plus er lysets terapeutiske styrke.

- På en demensafsnit bliver beboere mere urolige sidst på dagen, og så kan det hjælpe med beroligende lys i lejligheden.

- Men er det til at finde ud af, når man vil justere på døgnrytmelyset for at sætte beroligende lys i en lejlighed?

- Ja, lyder det fra både daglig leder Birgit Møller og Jane Troense, som begge på

forhånd var bekymret for teknikken.

- Alle kan bruge det, og det er nemt.

Forventninger indfriet

- Der er 16,7 mio. farvekombinationer i sådan en lampe, forklarer Claus Søgaard og peger op på lampen i loftet.

De muligheder er udnyttet til at lave et lys, der farver døgnets rytme. Ændringerne i lyset sker så glidende, at de kun registreres af hjernen og hormonproduktionen.

- Når vi giver et boost af de blå bølglængder, bliver vi kvikke, mens det rød/orangegels får kroppen til at producere melatonin og gøre os trætte, forklarer han.

Andre toner sætter produktionen af det lykkefremmende hormon serotonin i gang, og da demens ofte har

Fanger klager over flytning til Enner

Kriminalforsorgen skal svare på spørgsmål om behandlingen af 33 indsatte

ENNER - Banden "Loyal to Familia" har ifølge TV2 Østjylland klaget over, at 33 indsatte er blevet flyttet fra andre fængsler til Nyborg Fængsel og Enner Mark Fængsel. Flytningen skulle være begrundet i, at de pågældende fanger er medlem af Loyal to Familia.

I de to fængsler er de 33 fanger blevet placeret i såkaldte fokusafdelinger, men flytningen er sket mod deres vilje, og det har de klaget over.

Klagen har fået Folketingets ombudsmand til at gå ind i sagen. Det er advokat Michael Juul Eriksen, der har klaget på vegne af de 33 indsatte.

- Jeg og Loyal to Familia er tilfredse med, at direktoratet nu kigges efter i sømme, og at det tjekkes, om man systematisk har tilsidesat reglerne, siger Michael Juul Eriksen til TV2 Østjylland.

Ombudsmanden vil bl.a. gerne vide, hvilke begrundelser der har været for at flytte fangerne. Ifølge Michael Juul Eriksen har enkelte af de indsatte oplyst, at de ikke længere tilhører banden. RSJ

ledesnor for demente

"Det rød/orangelys får kroppen til at producere melatonin og gøre os trætte."

CLAUS SØGAARD, LIGHTCARE

en depression som følgesvend, øger det sundheden.

Desuden er der i de enkelte lejligheder installeret følere i soveværelset, så vågner beboeren om natten og skal tisse, tændes natlys i soveværelset og badeværelset. På den måde bliver borgeren ledt hen på badeværelset - for man går altid efter lyset - samtidig med at natlyset er så svagt, at man

kan finde vej uden at blive så vågen, at man forvildes til at tro, dagen er i gang.

- Vores forventninger er blevet indfriet - nu kommer vi bare med flere ideer til, hvad lyset kan bruges til, konkluderer Jane Troense og Birgit Møller.

Og sådan er udviklingen i fuld gang for Lightcare, som firmaet hedder i dag, efter at Luminex-delen sidste år blev solgt fra.

Lige nu tæller en anden opgave på ældreområdet, døgnrytmelys i 120 nye ældreboliger, som opføres i Silkeborg Kommune.

- Det er verdens største projekt med fulldynamisk døgnrytmelys, lyder det fra Claus Søgaard, der slet ikke har fantasi til at forestille sig, at fremtidens ældreboliger bliver uden den slags indlysende forbedringer.

- I dagslyset kommer der nu fem gange så meget lys fra lamperne end de tidligere lamper - samtidig sparer man energi med de nye lamper. Her et kig i tilbygningen, der også sikrer lys på den ellers så mørke gang.

Airbag-tyve efterlod tyvegods

HORSENS - Alarmen satte i gang hos AT Biler på Høegh Guldbergs Gade i Horsens søndag kl. 0.23, oplyser politiet.

En patrulje var hurtigt fremme på stedet, og den kunne konstatere, at ukendt gerningsmænd havde brudt ind i tre Toyota Yaris, der holdt på stedet. De havde alle fået pillet airbags, seler og instrumentbræt ud, som dog blev fundet efterladt og pakket i plastikposer.

- Vi formoder, at det måske er lagt klar til afhentning, da det er set før. Men vi ved det af gode grunde ikke, siger politiassistent Jacob Lisberg og oplyser, at tyven kom ind ved at klippe hul i et hegn ind til autoforhandleren.